

10265

1380 oktober 25

Valstad

Lars Björnsson, lagman i Västergötland, intygar att han på ting stadfäst en överlåtelse genom omfärd av en egendom i Näs (i Näs eller Bjurbäcks socken) som Johan Eskilsson, Matts, Gunhild och Arvid Backa sålt till Peter Djäken för 50 mark svenska penningar. Egendomen har väpnarna Hidin Bonde och Toste Bjur tidigare innehåft med skattefrihet. Pengarna hade Peter uppburet vid försäljningen av all sin egendom i Östergötland mellan (Brå-)viken i Styrstads socken och Grinneby för 120 mark. Dessa egendomar har därmed gått från att vara frälsejord till att vara skattejord, vilket Peter Djäken kunde visa för utfärdaren på tinget. Arend Karow ("Karro"), Sixten Martinsson, Tore Kram, Folke i Mularp, Märetzeff (Skytte), Johan Smed, Anders i Oltorp, Sven Leksson, Olof Dansk, Torkel i Kälvene, Amund Götsson och Sven "Föting" vittnade genom omfärd. Köpet uppgjordes lagenligt på tinget, så att förutnämnda personer sålde egendomarna till Peter som evig ägodel. Utfärdaren dömer detta såsom stadfäst och giltigt enligt Sveriges rätt.

Utfärdaren beseglar.

Avskrift i Lars Eriksson Sparres kopiebok, hs B 16, fol. 196v–197r, Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11761.

Om Lars Björnsson (bjälke) som lagman i Västergötland se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 208.

Två av kung Albrechts män kan identifieras i vittnesraden: Arend (van) Karow och Märetzeff Skytte. Om den förre se V. A. Nordman, Albrecht, Herzog von Mecklenburg, König von Schweden (1938), s. 135–136. För Märetzeff Skytte se DS X, nr 213.

För Amund Götsson jämför SMP II, sp. 514.

Jämför DS nr 10256 för denna överlåtelse av egendomen i Näs.

Jak Laurinz Biörnsson Wästgöta lagman kannis mäd thänno brefue mik å satto tinge¹-skylt haffua för the fäst ock vmfärdh¹ ther Jon Eskilson, Matins, Gunniller ok Aruidha Bakka the hiollo Päthar Dyäkn vppå thet godz i Näss² ther Hithin³ Bonde ok To[ss]te^a Biwr ther väppnare wore hafdo åath ok frälst hawith ok the honom sålde för fämtigi *mark* swänksa peni[n]ga^b. Hwilika peninga ther Pethar vpbar för alt sitt godtt godz i Östergötlande millom wijk⁴ i Stywilstadha sochn [ok]^c Grindaby som han sålde för tiugu *marker* och hundratha frå frälse ock vnder skatt som han skäleka ok folkomnaleka beuisning för mik til hafde å satto tinge. Och ware thenne gothe män till witniss ok å wmfärd hiollo epter ty som vår lag sigia lagbudhna ok lagståndna som war Arnall Karro, Sixtin Martinsson, Thorre Kraam, Folke i Målatorppe⁵, Meredzeff, Jon Smidh, Anderss i Olonorpe⁶, Swen Leksson, Olauer Danskke, Thorkill i Käll[un]ine^{d,7}, Amundir Götsson och Swän Föting. Ock war thetta | köp å satto tinge folkomnat mäd rättom Swärikes lagom så att the som förra här nämross sålde the försagdo godz frå sik ok sinom arffuom och Petare till ok hanss arffuum till euerdeleke äg[o]^e. Ok dömer iak thet kööp fast ok städug äpter thet the thät giorte swasom Swärikes rätter tillsiger. Till thäss köpz wisso ok witnisbyrd sätter iak mit jnsigle för thetta breff. Thetta war skriffuat i Walstadom torsdagen för alla hellgona dag å tingenö äpter wårss Herra byrd tusande åhrom tryhundra åhrom och åttatigi åhrom.^f

Rubrik: 1380. Ett sällie breff på Griyndaby i Styffuelstadha sochn.

Sigillavritning: runt (heraldiskt sigill motsvarande SMV I, s. 8): + S · Lavrencii · Biornssons ·

^aToffte *ms.* ^bpenimga *ms* (*en stapel för mycket*). ^ci *ms.* ^dKällnine *ms.* ^eägen *ms.* ^f1380 i marginalen.

¹⁻¹ För uttrycket 'skilia fore fäst' se Söderwall, suppl.: skilia 7; för uttrycket 'fäst oc vmfärdh' se KL XII: Omfärd, sp. 599. ² Avser troligen byn och socknen Näs eller Näs i Bjurbäcks socken. ³ För namnet Hidin se SMP III, sp. 420 ff. ⁴ D.v.s. Bråviken (i Styrstads socken). ⁵ Mularp, by och socken. ⁶ Troligen Oltorp i Dimbo socken. ⁷ Kälvene, by och socken.

10266

1380 oktober 26

Staffan Ulfsson, riddare och häradshövding i Selebo, utfärdar öppet brev om ett jordskifte (se DS nr 9933) mellan skälig man Rembolt Petersson och ärlig och välboren man Bo Jonsson, drots i Sverige, som ägt rum på rätt tingsdag och rätt tingsplats då det var lagting i Selebo härad. Rembolt Petersson överlåter lagenligt 14 örtugland och 5 penningland jord i Näsby (nu del av Gripsholm) i Kärnbo socken, 4 ½ öresland i "Tryggastom" i samma socken, 9 ½ örtugland i Läggesta i Ärja (nu i Kärnbo) socken, 2 ½ örtugland i "Trudharna sætrom" i samma (nu i Åkers) socken och 2 örtugland i Lundby i Åkers socken med alla tillagor, däribland kvarnar, i utbyte mot 11 öresland och ½ örtugland jord i Berga i Åkers socken och 7 ½ örtugland i Tuna i samma socken. Fastar var Matts i Lövnäs, Olof i Betaby, Olof i Håsta, Halvdan i Vittinge, Ebbe i Lönnberga, Johan i Vittinge, Sigurd (i Vittinge), Nils i Åkerby, Håkan i Eneby, Peter i Gertre, Karl i Berga och Gunnar i Krågesta. Vedervarumän var (utfärdaren) Staffan Ulfsson och Kristian, domare på Selaön.

Utfärdaren beseglar.

Avskrift i vidimation på pergament, 1414 12/3 (SDHK nr 18277), NKR 2444 (c), Danska Rigsarkivet.

SDHK nr 11763.

Om Staffan Ulfsson (Ulv), häradshövding i Selebo 1365–1382, se SRM s. 72–73 och J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor I (1954), s. 114.

Om Rembolt Petersson (bjälke) se B. Hildebrand i PHT 1934, s. 48 f.

Angående orterna i Selebo härad se DMS, Södermanland 2:6. Om Tuna ('Skarpatuna') se K. A. Holmberg, De svenska tuna-namnen (1969), s. 203 f.

Om tingsplatsen i Selebo härad se DMS, a.a., s. 24.

Jämför skiftesbrevet utfärdat 1379 8/3 (DS nr 9933).

Alla the mæn thetta breff høra eller see helsar jac Staffan Wlfson riddere oc hærads-høfthingge^a j Silbohundare æwerdelikæ mædh warom Herræ. Kænnis jac mædh thesso mino næruarende opno brefue / at skælecher man Rembald Pætherson giordhæ jordha skipte a rætom thingxdagh oc a rætom thingxstadh · tha laghthing jnne waro j Silbohundare mædh erlikom oc wælbomnom man Bo Jonsson drotztæ j Swerike j thesso mato swa at fornæmpde Rambald Pætherson / loot vpp mædh allom laghum oc landzræt them samma Bo Jonsson fyortan ørtoghland jordh / oc fæm pænnings land j Næsby j Kerna sokn j Tryggastom halff fæmpe ørisland jordh j sama sokn / j Læggiastom halff tiunde ørtogh land jordh j Æreem sokn / j Trudharna sætrom halfft thridhiæ ørtoghland jordh j sama sokn oc j Lundby tw ørtoghland jordh j Aker sokn mædh husom, aker oc æng, skoghom, fiske watnom, thorpa stadhum oc querna oc allom thæs til laghum engo vnden takno huarte j wato æller thorro fore ællofuø ørisland oc eet halfft ørtugh^b land jordh j Berghom j Aker sokn oc j Skarpatunom halft attunda ørtoghland jordh j sammw sokn / aat huilko skipte thæssø waro fasta Matherc · j · Løfnæs¹, Olauer j Beteby², Olafuer j Hu[sa]stom^{d,3}, Halden j Huitingge⁴, Æbbe j Løneberghom⁵, Joan j Huitingge / Sighurdher sama stadh, Niclis j Akerby⁶ / Haquon j Eneby⁷, Pæter j Gertry⁸, Karll j Berghom⁹ oc Gunnar j Kraghastom¹⁰ oc thæsse waro widheruarw^e